

Täysistunto

Tiistai 2.6.2026 klo 14.00—22.04

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain ja rikoslain 17 luvun 7 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 51/2026 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 9/2026 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu alkaa. Edustaja Garedeu.

Keskustelu

21.43 **Kaisa Garedeu ps:** Arvoisa puhemies! Laittomasti maassa olevien karkotusten tehostaminen jatkuu. Suomessa ei kerta kaikkiaan voi asua kuka tahansa ja tehdä mitä tahansa. Tänne tullaan vain laillisilla hakemuksilla, ja jos oleskelulupaa ei myönnetä tai täällä vaarantaa suomalaisten hengen ja terveyden, siitä seuraa pikainen palautus takaisin lähtömaahan.

Nyt käsittelyssä oleva hallintovaliokunnan mietintö 9 liittyy sekä hallitusohjelmakirjausten että Euroopan unionin muuttoliike- ja turvapaikkapaktin toteuttamiseen. Karkotuksia on tehostettu jo aiemminkin, ja sen seurauksena niiden määrä on saatu kasvamaan merkittävästi. Tällä esityksellä karkotusten toimeenpanoa nopeutetaan. Lisäksi, jos henkilö tekee poistamispäätöksen valitusprosessin aikana uuden turvapaikkahakemuksen, se hake- mus lähtökohtaisesti hylätään. Ei uusintahakemusrallia.

Lakimuutoksilla poistetaan myös tarvetta moninkertaisille maastapoistamispäätöksille. Toinen erittäin tärkeä lakimuutos, joka sisältyy tähän esitykseen, on ennakkollinen maahan- tulokielto. Se voidaan määrätä kolmannen maan kansalaiselle, jonka arvioidaan muodos- tavan vakavan uhan yleiselle järjestykselle tai kansalliselle turvallisuudelle. Tällaisia hen- kilöitä voivat olla tunnetut terroristit tai väkivaltaisiin ääriliikkeisiin kuuluvat henkilöt.

Vastaavia ennaltaehkäiseviä maahanmuuttotulokieltoja on säädetty muissakin EU- maissa, joten on aika saada ne voimaan myös täällä Suomessa. Kyse on myös koko Euroo- pan yhteisestä turvallisuudesta, koska nämä henkilöt usein pyrkivät siirtymään EU:n sisäl- lä maasta toiseen.

Arvoisa puhemies! Ilman toimivaa ja tehokasta maastapoistamisjärjestelmää koko lu- vanvarainen maahantuloprosessi romahtaa. Suomessa asumiseen vaaditaan ihan syystä oleskelulupapäätös. Meidän on tiedettävä, keitä täällä on ja millä perusteella he ovat maas- sa. Tällä taataan Suomen turvallisuuden ja järjestyksen säilyminen.— Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Alametsä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2026 vp

21.46 **Alviina Alametsä vihr:** Arvoisa puhemies! Valiokunnan kuulemien asiantuntijoiden mukaan hallituksen esitys heikentäisi maasta poistamista koskevaa oikeusturvaa ja tehokkaita oikeussuojakeinoja ilman riittäviä perusteita. Useat lausunnonantajat pitivät esimerkiksi karkottamispäätöksen täytäntöönpanon mahdollistamista valitusprosessin aikana kohtuuttomana, koska tämä voisi johtaa siihen, että henkilö poistetaan maasta ennen kuin tuomioistuimella on arvioinut päätöksen lainmukaisuuden. Lisäksi oikeusturvakeinon käyttäminen voitaisiin tulkita moitittavaksi käytökseksi, joka voi johtaa myöhemmän oleskeluluvan epäämiseen. Nämä muutokset kohdistuisivat erityisesti Suomessa jo pidempään oleskeluluvalla olleisiin henkilöihin, joille on muodostunut esimerkiksi perhesiteitä tai työpaikka tänne.

Lausunnonantajien mukaan esityksen vaikutusarviointi on puutteellinen erityisesti perus- ja ihmisoikeusvaikutusten, lapsivaikutusten, yhdenvertaisuusvaikutusten ja ulkomaalaislain useiden muutosten yhteisvaikutusten osalta. Yhdenvertaisuusvaltuutettu on ilmaissut huolensa myös siitä, että lainsäädännöllä luodaan Suomeen uusia paperittomien ihmisten ryhmiä. Lisäksi nämä muutokset lisäävät riskiä sille, ettei Suomi tunnista kaikkia kansainväliseen suojeluun oikeutettuja henkilöitä.

Edellä mainitun perusteella esitän, että lakiehdotukset hylätään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

21.48 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies, hyvät kollegat! Tämä hallituksen esitys ja hallintovaliokunnan mietintö koskevat ulkomaalaislain ja rikoslain muutoksia, joiden keskeinen tavoite on vahvistaa yleistä järjestystä ja kansallista turvallisuutta. Tämä suunta on oikea. Hallintovaliokunta on käsitellyt esityksen huolellisesti. Siksi se on nyt entistäkin parempi.

Arvoisa puhemies! Esityksessä on kolme hyvin keskeistä asiaa:

Ensinnäkin, karkottamispäätösten täytäntöönpanoa nopeutetaan siten, että jatkossa karkottamispäätös voidaan panna täytäntöön 30 päivän kuluttua tiedoksisaannista, vaikka päätöksestä olisi valitettu. Valitus ei enää automaattisesti pysäytä toimeenpanoa, mutta tuomioistuimella säilyy mahdollisuus keskeyttää se.

Toiseksi, tuodaan käytäntöön ennakkoinen maahantulokielto, jonka avulla Suomeen pääsy voidaan estää jo ennakkolta henkilöiltä, jotka aiheuttavat vakavan uhan yleiselle järjestykselle tai kansalliselle turvallisuudelle, vaikka he oleskelsivat Suomen ulkopuolella.

Kolmanneksi, estetään maasta poistumisen viivyttäminen uusilla oleskelulupahakemuksilla valitusprosessin aikana. Järjestelmän tarkoituksellinen kiertäminen ei enää ole mahdollista. Näin vahvistamme Suomen turvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Tämä muutos on ollut välttämätön. Nykykäytännössä karkottamispäätöksen automaattinen lykkääntyminen on johtanut tilanteisiin, joissa laittomasti maassa oleskelevat henkilöt ovat voineet jäädä Suomeen jopa vuosiksi pelkästään prosessin vuoksi. Ääritapauksissa täytäntöönpano kestää pidempään kuin henkilö on koskaan oleskellut Suomessa laillisesti. Tämä heikentää koko järjestelmän uskottavuutta, ja ennen kaikkea se luo turvallisuusriskin silloin, kun kyse on rikoksiin syyllistyneistä tai muuten vakavaa vaaraa aiheuttavista henkilöistä.

Samoin ennakkolisen maahantulokiellon tarve perustuu viranomaisten käytännön havaintoihin. Turvallisuusuhkiin ei aina voida reagoida vasta rajalla tai vasta rikoksen jälkeen. Joissakin tilanteissa uhka on torjuttava ennalta. On myös tärkeää todeta selvästi, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2026 vp

nämä muutokset eivät koske kaikkia. Ne eivät koske hädässä Suomelta apua hakevia, maamme ja sen lakeja kunnioittavia henkilöitä. Siten myös oikeusturva säilyy.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys parantaa turvallisuutta, koska se tekee järjestelmästä toimivan ja uskottavan. Se varmistaa, että vakavia uhkia ei siedetä vain hallinnollisten viiveiden vuoksi ja että viranomaisilla on käytössään ajantasaiset ja ennaltaehkäisevät keinot. Samalla suomalainen oikeusvaltio ei heikkene. Päätökset perustuvat lakiin, yksilölliseen harkintaan ja tuomioistuinten valvontaan. Perus- ja ihmisoikeudet, lapsen etu ja palauttamiskiellon periaate säilyvät. Tahdonkin korostaa, että turvallisuus ei ole oikeusvaltion vastakohta vaan sen edellytys. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sarkkinen.

21.53 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Käsittelyssä olevan lain keskeinen sisältö on maasta poistamista koskevan oikeusturvan heikentäminen. Asiantuntijalausunnoissa on korostettu, että sääntelyn vaikeaselkoisuus, hallinto-oikeuksien sekä oikeusavun kasvava työ määrä voivat käytännössä heikentää yksilön mahdollisuuksia käyttää oikeus- suoja-keinoja tehokkaasti. Useat lausunnonantajat pitivät karkottamispäätöksen täytäntöönpanon mahdollistamista valitusprosessin aikana kohtuuttomana, koska tämä voi käytännössä johtaa siihen, että henkilö poistetaan maasta ennen kuin tuomioistuin on arvioinut päätöksen lainmukaisuuden. Erityisen kohtuuttomana pidettiin sitä, että oikeusturva-keinojen käyttäminen voitaisiin tulkita moitittavaksi käytökseksi ja johtaa myöhemmin oleskeluluvan epäämiseen. Valiokunnan kuuleman yhdenvertaisuusvaltuutetun vaatimus oli, että jokaisen kielteisen oleskelulupapäätöksen yhteydessä tulisi tehdä ajantasainen maasta poistamista koskeva kokonaisharkinta.

Arvoisa puhemies! Karkottamisessa on kyse maassa jo oleskeluluvalla asuneiden ihmisten maasta poistamisesta. Lakimuutos tulee siis koskemaan myös usein jo pidempään Suomessa asuneita ihmisiä, joilla saattaa olla perhettä, läheisiä ja työ- ja opiskelupaikka Suomessa. Oikeusturvan toteutuminen prosessin aikana onkin varmistettava.

Edellä mainitulla perusteella kannatan edustaja Alametsän tekemää hylkäysehdotusta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

21.54 **Joakim Vigelius ps:** Arvoisa puhemies! ”No means no”, ’ei tarkoittaa ei’, mutta ei turvapaikkapolitiikassa. ”Eistä”, ”eistä” ja ”eistä” huolimatta ”kyllää” voi kyllä hakea monen monta kertaa yhä uudelleen ja uudelleen. Se on Euroopassa ja Suomessakin nähty, kun kymmenen vuotta sitten saapui 1,2 miljoonaa turvapaikanhakijaa meille Eurooppaan ja siitä osa Suomeenkin pääasiassa Lähi-idästä Välimeren kautta — ennennäkemätön joukko Syyriasta, Afganistanista ja Irakista parempaa elämää, turvaa, hyvää ja kaunista tavoittelemaan lähteneitä etsijöitä. Heistä päätyi meille sinä syksynä se 32 000. Tämän seurauksena Suomessa vastaanottokeskukset moninkertaistuivat ja virkakuntaa riitti. Heitä palkattiin satamäärin selvittämään turvan tarvetta jokaiselle, ja se tuotti työtä. Maahanmuuttovirastosta kerrotaan, että näistä yli kymmenen vuotta sitten turvapaikkaa hakeneista yhä lähes 400:lla oli vielä kymmenen vuoden jälkeenkin turvapaikkahakemus käsittelyssä — kymmenen vuotta myöhemmin.

Arvoisa puhemies! Kymmenen vuotta on aika pitkä aika. Siinä ajassa ehti Britannia erota EU:sta ja Trump valittiin Yhdysvaltojen presidentiksi, Biden valittiin siihen tilalle ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2026 vp

Trump valittiin vielä uudelleen. Korona ehti myllertää koko tämän maailman läpi ja kadota yhtä nopeasti kuin ilmestyikin. Ukrainassa syttyi sota, ja se on edelleen jatkunut monta vuotta. Suomi liittyi Natoon, ja tekoöly valloitti maailman ja tämän eduskunnan puheenvuorotkin. Hallituksia, presidenttejä ja parlamentteja vaihtui, kulkutauteja on kestäetty ja talouskriisejä kiertänyt. Valtavia muutoksia, mutta jokin asia on pysynyt suhteellisen samankaltaisena: osa ihmisistä odottaa edelleen turvapaikkapäätöstä — ei toki ensimmäistään, vaan jo monetta sarjassa, pitkässä sarjassa. Kun ”ei” ei kelpaa, haetaan ”kyllä” kerta toisensa jälkeen. Maailmaa mullistanut toinen maailmansotakin ehti sekä alkaa että päättyä nopeammin kuin tämä kierre, sen selvittäminen, saako joku jäädä Suomeen vai eikö saa ja mikä sitten lopullinen arvio siitä on. Tätä jämähtäneisyyttä selittää tämä jatkuva valituskierre: oikeus jättää valitus toisensa perään, valittaa aina oikeusasteesta eteenpäin ja hakea myös turvapaikkaa uudelleen ja uudelleen ja valittaa jokaisesta uudestakin päätöksestä erikseen.

Turvapaikka-asioiden osalta tämä hallitus on onneksi jo tarttunut tähän ongelmaan. Kesäkuussa 2025 voimaan tulleella lakimuutoksella mahdollistettiin karkottamispäätöksen nopeampi täytäntöönpano turvapaikka-asioissa. Nyt tämän lisäksi hallitus esittääkin karkottamispäätösten täytäntöönpanon nopeuttamista kaikissa muissakin tapauksissa. Karkottamispäätöksestä valittaminen ei enää automaattisesti lykkäisi tai estäisi päätöksen täytäntöönpanoa. Karkottamispäätös voitaisiin käytännössä panna täytäntöön 30 päivän kuluttua siitä, kun se on annettu tiedoksi, eli valitusajan päättymisen jälkeen — toisin sanoen 30 päivän lähtölaskenta, jota ei ole aivan yhtä helppo enää pysäyttää perusteettomalla paperisodalla.

Vuosikymmenten mittaisten paperisotien sijaan onkin tärkeää pyrkiä ratkaisemaan ongelmia ennakoivasti, niin ettei niitä pääsisi muodostumaan alun alkujaankaan. Jatkossa tiettyjen ehtojen täytyessä voidaankin Suomeen pyrkiville myöntää tämän lakimuutoksen myötä ennakkollinen maahantulokielto. Näin voidaan estää sellaisten henkilöiden pääsy maahan, jotka muodostavat vakavan uhan yleiselle järjestykselle, yleiselle turvallisuudelle tai kansalliselle turvallisuudelle. Maahantulokiellosta päättäisi ja sen määräisi poliisi joko muiden turvallisuusviranomaisten esityksestä tai omasta aloitteestaan.

Kaiken tämän ohella, karkottamispäätösten täytäntöönpanon nopeuttamisella ja maahantulokieltojen määräämisen ohella, myös Suomen ja koko Euroopan olisi erittäin tärkeää pystyä paitsi laadullisesti myös määrällisesti rajoittamaan turvapaikkahakemusten vastaanottamista eli sitä, kuinka monta turvapaikkahakemusta sama ihminen voi lähettää uusintakäsittelyyn uusintahakemuksena uutta päätöstä odottamaan ja senkin jälkeen hakea vielä uudelleen. Rajoittamatonta turvapaikanhakuoikeutta ei ole tarkoitettu aikanaan siitä säädettäessä, siitä päätettäessä tällaista käyttötarkoitusta varten. Sitä ei ole tällaisessa mittassa tarkoitettu käytettäväksi. Siitä huolimatta sitä räikeästi hyväksikäytetään sekä massamaisesti että yksittäisten ihmisten osalta todella törkeällä tavalla. Tässä suhteessa paitsi Suomi myös Eurooppa on jäänyt omien sääntöjensä, vuosikymmeniä sitten solmittujen sääntöjen, vangiksi omalla liian tiukalla, hölmöllä ja sinisilmäisellä tulkinnallaan. Siksi myös sen on muututtava kaikkien näiden hyvien kansallisten päätösten lisäksi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Meillä alkaa loppua tähän täysistuntoon varattu aika, joten kysyisin edustaja Garedew’lta, onko teillä kovin pitkä puheenvuoro. [Kaisa Garedew: Tämä on erittäin lyhyt!] — Sitten mennään sen verran vielä yli, niin saadaan tämä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2026 vp

asiakohta ilmeisesti käsiteltyä, ellei lisää puheenvuoroja tule. [Joakim Vigelius: Ei tule!] Olkaa hyvä.

22.00 **Kaisa Garedeu ps:** Arvoisa puhemies! Tämän karkotuksia tehostavan ja ennakkolisen maahantulokiellon mahdollistavan esityksen lisäksi ulkomaalaislakiin on tehty useita muitakin muutoksia ja kiristyksiä tällä kaudella. Finlexin mukaan vireillä on viisi ulkomaalaislakiin liittyvää hallituksen esitystä tältä ja viime vuodelta. Lisäksi vuosien 2024 ja 2025 aikana on jo viety useita muutoksia lakiin. Tämä puhuu selvää kieltä siitä, miten paljon korjattavaa Suomen maahanmuuttopolitiikassa on ollut.

Eikä tämä tietenkään ole ainoa laki, johon näitä maahanmuuttopolitiikan kiristämisen muutoksia on jouduttu tekemään, vaan niitä on viety esimerkiksi kansalaisuuslakiin ja vastaanottolakiin. Perussuomalaiset ovat ainoana puolueena uskaltaneet nostaa esiin tilastollisia tosiasioita maahanmuuton kielteisistä vaikutuksista maallemme, sen turvallisuudelle ja taloudelle. Tämä on tosiseikkojen tunnustamista, jotta Suomi voisi tehdä niitä muutoksia, joiden avulla se voisi säilyä sellaisena hyvinvointivaltiona, jollaiseksi isovanhempamme sen kovalla työllä sotien jälkeen rakensivat.

Arvoisa puhemies! Työn Suomen paremman tulevaisuuden eteen on jatkettava edelleen, koska arvostamme tätä maata ja saamaamme perintöä. Ongelmia voidaan ratkaista vain, jos ne ensin tunnustetaan. Valitettavasti se tuntuu olevan kaikkein suurin este muutosten tiellä, mutta nyt vihdoinkin perussuomalaiset hallituksessa ovat muuttaneet maahanmuuttopolitiikan suunnan tiukemmaksi. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.